

V. I. LENIN ÎN AMINTIRILE CONTEMPORANILOR

IZOLDA VÎRSTA

Din tezaurul literaturii sovietice face parte o amplă *leniniană* creată în decursul mai multor decenii, începînd din anul 1924, an de profundă durere pentru Uniunea Sovietică, pentru oamenii muncii de pretutindeni.

Izvoarele *leniniane* pornesc de la amintirile surorilor lui Vladimir Ilici despre copilăria și anii lui de școală¹. În general, în literatura sovietică sînt reflectate toate etapele vieții sale, dar literatura memorial-documentară, ca parte componentă și — în timp — cea care s-a dezvoltat mai întîi, ocupă un loc deosebit. Amintirile tovarășilor de muncă și de luptă ai lui Vladimir Ilici, mărturii nemijlocite ale acțiunilor sale, „sînt pătrunse totdeauna de ceea ce este cel mai important” — după cum spune scriitoarea Vera Inber — sînt pătrunse de spiritul epocii, de impresii proaspete lăsate de chipul lui Ilici, de rezonanța gîndurilor sale”².

N. K. Krupskaja, G. M. Kržižanovskij, V. D. Bonč - Brujevič, A. V. Lu-načarskij, A. M. Gor'kij — realizarea căruia ca scriitor proletar se datorește în mare parte lui Lenin — au lăsat amintiri de o valoare deosebită despre dascălul și conducătorul proletariatului mondial, cu care au avut fericirea să se întâlnească, să lucreze, și a cărei uriașă influență a resimțit-o fiecare din ei. Autorii acestor amintiri sînt prețuiți de cititor și pentru faptul că au fost nu numai contemporani și tovarăși de luptă ai lui Lenin, ci și continuatori ai cauzei sale, după ce Lenin n-a mai fost în viață.

„Avem în față mărturii vii, pline de emoție, ale unor martori oculari, relatări care cuprind multe amănunte, observații și idei interesante”, spune undeva un cercetător al acestei literaturi memorialistice³. Se știe totodată că apariția primei variante a lucrării lui A. M. Gor'kij despre Lenin, mai tîrziu mult îmbunătățită, a constituit un punct de cotitură în desfășurarea ulterioară a *leniniane*. N. K. Krupskaja, care în repetate rînduri s-a pronunțat împotriva deformării chipului lui Vladimir Ilici la unii autori — aceștia îl prezentau cînd ca pe un ascet, cînd ca pe un om mulțumit de sine — spunea

¹ Vezi comunicarea poetei Agnija Barto la cel de-al III-lea Congres al scriitorilor din R.S.F.S.R., «Литературная газета», 25 martie 1970, p. 6.

² Vera Inber, *Вечный пример*, «Вопросы литературы», 1969, 4, p. 3.

³ V. Baranov, *Правда образа — правда истории*, «Вопросы литературы», 1970, 1, p. 22.